

Sygn. akt II Ca 434/13 *Sygn. akt II Ca 434/13*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lipca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Nowicka

Sędziowie: SO Aleksandra Żurawska

SO Piotr Rajczakowski

Protokolant: Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2013 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. w K.**
przeciwko **B. R.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 12 marca 2013 r., sygn. akt I C 1126/12

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej 1.800 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 434/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 marca 2013r Sąd Rejonowy w Świdnicy uznał za bezskuteczne w stosunku do powoda (...) Sp. Z o.o. w K. czynność prawną w postaci umowy darowizny nieruchomości lokalowej obejmującej lokal mieszkalny nr (...), położony w T. przy ul. (...), objęty księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Tczewie KW nr (...) wraz z udziałem wynoszącym (...) w częściach wspólnych nieruchomości, objętej księgą wieczystą Sądu Rejonowego w Tczewie KW nr (...), która została zawarta pomiędzy R. R. a pozwanym B. R. dnia 20 marca 2009 r w formie aktu notarialnego oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd oparł swe rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych:

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 26 października 2007 r wydanym w sprawie o sygn. akt V GNC 2215/07 Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, na skutek pozwu wniesionego w dniu 14 sierpnia 2007 r przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K., nakazał R. R. (dłużnikowi) , żeby zapłacił na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K.

kwotę 43.218,82 zł wraz z określonymi odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu. W/w tytułowi egzekucyjnemu w dniu 13 marca 2008 r nadana została klauzula wykonalności.

Na podstawie w/w tytułu wykonawczego przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Malborku T. Ś. toczyło się postępowanie egzekucyjne z wniosku powódki przeciwko dłużnikowi R. R. – o egzekucję świadczenia pieniężnego w kwocie 55.184,37 zł. Postępowanie to postanowieniem z dnia 16 grudnia 2008 r zostało umorzone wobec stwierdzenie bezskuteczności egzekucji.

W dniu 25 lutego 2009 r, na mocy umowy ustanowienia odrębnej własności lokalu i przeniesienia własności lokalu na rzecz członka spółdzielni, dłużnik R. R. nabył od Spółdzielni Mieszkaniowej w T. nieruchomość, a to lokal mieszkalny nr (...), składający się z dwóch pokoi, kuchni, przedpokoju i łazienki, o łącznej powierzchni użytkowej 41,10m² położony w T. przy ul. (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i własności działki gruntu, na której budynek jest posadowiony wynoszącym (...).

Wskazany lokal mieszkalny dłużnik R. R. w 20 marca 2009 r darował swojemu synowi, a to pozwanemu B. R. zawierając z nim tego dnia przed notariuszem Z. P. prowadzącą Kancelarię Notarialną w D. umowę darowizny w formie aktu notarialnego (...). W akcie tym pozwany B. R. ustanowił na rzecz dłużnika R. R. służebność osobistą polegającą na bezpłatnym dożywotnim prawie do korzystania z całego lokalu mieszkalnego stanowiącego przedmiot umowy darowizny, a nadto udzielił mu pełnomocnictwa do administrowania w szerokim zakresie tymże lokalem.

Dla powyżej opisanej nieruchomości lokalowej Sąd Rejonowy w Tczewie prowadzi obecnie księgę wieczystą nr (...).

Pozwany B. R. w lokalu mieszkalnym nr (...), położonym w T. przy ulicy (...) zamieszkiwał wraz z rodzicami do ukończenia 6 roku życia, po czym wraz z matką, a żoną R. R. wyjechał i zamieszkał w Ś.. W mieszkaniu powyższym pozostał R. R., zaś pozwany pomieszkiwał w nim przy okazji odwiedzania ojca w czasie dni wolnych (wszystkie ferie i wakacje), oraz w latach 2005-2007, gdy studiował zaocznie.

Pozwany B. R. jest kawalerem i nie ma osób trzecich na utrzymaniu. Od lat zamieszkuje on wraz z dziadkami w stanowiącym ich własność mieszkaniu położonym w Ś. przy (...). Matka pozwanego zamieszkuje w osobnym mieszkaniu położonym w Ś. przy pl. (...). Pozwany nie korzysta z lokalu mieszkalnego darowanego mu przez ojca i na razie nie planuje tam zamieszkać.

Dłużnik R. R. od 1992 r pracował jako nauczyciel, a na przełomie 2003/2004 dodatkowo figurował jako prowadzący sklep. Od początku 2008 r z jego wynagrodzenia za pracę, na wniosek 6 lub 7 wierzycieli, prowadzona była przez Komornika w T. egzekucja zadłużeń związanych z działalnością tego sklepu, w tym z tytułu zaległości w podatku VAT.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy, uznając, że powództwo powinno podlegać uwzględnieniu, zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 527 § 1 kc, gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (§2 cyt. przepisu). W myśl § 3 cytowanego powyżej przepisu, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Przepis art. 528 k.c. stanowi, że jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Jeżeli w chwili darowizny dłużnik był

niewypłacalny, domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny (przepis art. 529 k.c.).

Przesłankami tzw. skargi pauliańskiej, które, aby móc skorzystać z przewidzianego w przepisie art. 527§1 k.c. roszczenia uznania czynności prawnej za bezskuteczną, muszą być spełnione łącznie, są:

- 1) istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności,
- 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią,
- 3) pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika,
- 4) dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela,
- 5) uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią,
- 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Ciężar udowodnienia zaistnienia tych przesłanek co do zasady – zgodnie z regułą wyrażoną w przepisie art. 6 k.c. – obciąża wierzyciela, który jest uprawniony do zaskarżenia czynności prawnej dłużnika. Ustawodawca jednak ze względu na szczególne okoliczności łagodzi przesłanki, które wierzyciel zobowiązany jest wykazać (art. 527§3 k.c., art. 528 k.c.).

W niniejszej sprawie w zasadzie bezspornym pozostawał fakt istnienia zaskarżalnej i skonkretyzowanej wierzytelności pieniężnej powódki i odpowiadającego jej długu R. R.. Pomimo prowadzenia egzekucji przez powódkę z majątku dłużnika nie została ona zaspokojona ze swoich wierzytelności ani w chwili dokonywania zaskarżonych czynności, ani w chwili obecnej. Pomiędzy stronami nie było również sporu co do tego, że w dniu 20 marca 2009 r. dłużnik R. R. dokonał nieodpłatnej czynności prawnej z pozwanym B. R., tj. w formie aktu notarialnego zawarł z nim umowę darowizny lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w T. przy ulicy (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i własności działki gruntu, na której budynek jest posadowiony wynoszącym (...).

Wskazana czynność prawna przyniosła pozwanemu korzyść majątkową, albowiem na jej podstawie nabył on prawo własności nieruchomości, a jednocześnie spowodowała niekorzystną zmianę w majątku dłużnika - prowadzącą do pokrzywdzenia powódki jako wierzyciela.

Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był poprzednio. W orzecznictwie sformułowano ogólnie tezę, iż pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (por. wyrok SN z dnia 28 listopada 2001 roku, sygn. IV CKN 525/00, LEX nr 53110).

O stanie niewypłacalności dłużnika R. R. świadczył już fakt, iż prowadzona przeciwko niemu egzekucja nie przyniosła zaspokojenia wierzytelności pieniężnej powódki. Jak wynika z przedłożonego przez powódkę postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Malborku T. Ś. z dnia 16 grudnia 2008 roku sygn. akt KM 697/08 egzekucja ta została umorzona jako bezskuteczna.

Autentyczność i wiarygodność zgromadzonych w sprawie dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu. Dokumenty te w żaden sposób nie były również kwestionowane przez strony.

Wbrew twierdzeniom pozwanego, w wyniku dokonania w/w umowy darowizny dłużnik R. R. stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, aniżeli był przed dokonaniem tejże czynności. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 2011 roku (sygn. V CSK 35/11, LEX nr 1130304) wskazał, że pokrzywdzenie wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania czynności prawnej dłużnika z osobą trzecią, lecz według chwili jej zaskarżenia (wystąpienia z żądaniem uznania bezskuteczności czynności prawnej). Lokal mieszkalny nr (...) położony w T. przy ulicy (...) stanowił podstawę

majątku dłużnika. Wyzbywając się tego lokalu w ramach darowizny (a nie np. w ramach umowy sprzedaży, w wyniku której dłużnik otrzymałby w gotówce wartość rynkową nieruchomości) dłużnik powiększył swój dotychczasowy stan niewypłacalności, a zatem nie może być wątpliwości, iż pomiędzy czynnością prawną dłużnika, jego niewypłacalnością oraz pokrzywdzeniem powódki jako wierzyciela zachodzi związek przyczynowy.

Dla skuteczności skargi paulińskiej nie jest konieczne, by w zamiarze dłużnika leżało pokrzywdzenie wierzycieli ani też, by zamiar ten skierowany był przeciwko określonemu wierzycielowi. Wystarczy, że dłużnik ma świadomość pokrzywdzenia wierzycieli. Świadomość taka istnieje, gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi ich pokrzywdzenie. Do przyjęcia, że dłużnik dokonywał czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok SA w Poznaniu z dnia 12 maja 2005 r, sygn. I ACa 1764/04, OSA 2006, z. 3, poz. 8). Podkreślenia wymaga, iż nie jest konieczne, aby świadomość pokrzywdzenia dotyczyła konkretnego wierzyciela, w szczególności tego, który wystąpił ze skargą pauliańską. Wystarczy świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować pokrzywdzenie ogółu jego wierzycieli (wyrok SA w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995 r, sygn. ACr 1014/94, OSP 1995, z. 10, poz. 206; wyrok SA w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 r, sygn. I ACa 737/97, Apel. W-wa 1998, nr 4, poz. 36). Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli powinna towarzyszyć dłużnikowi w chwili dokonywania czynności prawnej.

Analiza w tym zakresie zeznań pozwanego B. R. i świadka – dłużnika R. R. - daje nadto podstawę do stwierdzenia, że pozwanemu bezdomność nigdy nie groziła. Pozwany od lat zamieszkuje w Ś. wraz z dziadkami w mieszkaniu stanowiącym ich własność. Pozwany zeznał wręcz, że nie korzysta z lokalu mieszkalnego darowanego mu przez ojca, a nawet na chwilę obecną nie planuje tam zamieszkać.

Wykazanie, że pozwany wiedział, że jego ojciec działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli ułatwia domniemanie prawne wynikające z przepisu

art. 527 § 3 k.c., albowiem pozwany uzyskujący korzyść majątkową na skutek darowizny dokonanej przez dłużnika jest osobą będącą w bliskim z nim stosunku. Choć ustawodawca nie określił, jakiego rodzaju relacje przesądzają o pozostawianiu wskazanych podmiotów w bliskich stosunkach, to przyjmuje się, że stosunek ten na ogół wynika z powiązań rodzinnych, ale może wynikać również z innych więzi, w szczególności uczuciowych, przyjacielskich, towarzyskich, czy majątkowych.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka - dłużnika R. R. w zakresie, w jakim próbował przekonywać o tym, że jedynym celem, dla którego dokonał darowizny lokalu mieszkalnego na rzecz pozwanego było zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych syna, uchronienie go przez ewentualną bezdomnością oraz, że nie miał on świadomości, iż dokonując tej czynności działał z pokrzywdzeniem powódki jako wierzyciela - bo o tym, że przeciwko niemu został wydany nakaz zapłaty z powództwa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. i na jego podstawie prowadzona była egzekucja, dowiedział się dopiero w październiku 2012 r. Ani świadek ani pozwany twierdzeń tych w żaden sposób nie udowodnili. R. R. miał świadomość, że w związku z prowadzeniem sklepu zaciągnął liczne zobowiązania na rzecz różnych wierzycieli, o czym sam zeznał. Części tych wierzytelności dotychczas nie spłacił. Natomiast wierzytelność powódki była wobec niego dochodzona, ale komornik stwierdził bezskuteczność egzekucji. Postępowanie umorzono, ale w sytuacji, gdy dłużnik nie wykupił jeszcze zajmowanego lokalu i nie dysponował istotnym ekonomicznie majątkiem umożliwiającym skuteczną egzekucję jego zobowiązań. Wkrótce po umorzeniu egzekucji dłużnik wykupił lokal i bardzo szybko darował go synowi – który w lokalu faktycznie nie mieszka i ma zaspokojone potrzeby mieszkaniowe w innej części Polski – zaś na swoją rzecz ustanowił bezpłatną służebność mieszkania całego lokalu i sam nadal go zajmuje. W sensie zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych dłużnika i pozwanego nic więc nie uległo zmianie – natomiast w istotny sposób zmieniła się sytuacja majątkowa dłużnika z pokrzywdzeniem jego wierzycieli, którzy do tej pory nie uzyskali zaspokojenia z pozostałego majątku dłużnika. Wymowa tych faktów jest oczywista i koresponduje nadto z domniemaniem działania z pokrzywdzeniem wierzycieli wynikającym tak z nieodpłatnego charakteru darowizny jak i dokonania jej pomiędzy osobami bliskimi. Tymczasem wbrew ciężarowi dowodowemu pozwany ani powołany przez niego świadek w żaden sposób nie wykazali, by działanie ich nosiło znamiona braku wiedzy o długach i miało na celu działanie bez pokrzywdzenia wierzycieli. Zaś treść zeznań R. R. wykazuje jedynie, iż świadomie uczestniczył w

prowadzeniu niezgodnej z przepisami prawnymi działalności gospodarczej, w toku której powstało duże zadłużenie na rzecz licznych wierzycieli, a następnie nie podjął żadnych obiektywnie skutecznych i uzasadnionych działań, by zaspokoić tychże wierzycieli. Zeznania te są w oczywisty sposób nielogiczne i mało wiarygodne.

W ocenie Sądu pozwany nie udowodnił, że mimo bliskiej relacji z dłużnikiem nie wiedział o zamiarze dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli i nawet przy dołożeniu należytej staranności nie mógł się o tym dowiedzieć. Sąd odmówił wiary zeznaniom pozwanego B. R., w których twierdził że nie wiedział o tym, że ojciec prowadzi sklep, że ma zadłużenie wobec powódki i że prowadzono wobec niego egzekucję.

Zarazem na ostatniej rozprawie oddalono wnioski dowodowe pozwanego - skoro zostały przedłożone po zakreślonym terminie do zgłaszania wniosków dowodowych, zaś pozwany pozostawał w kontakcie z ojcem i mógł zgłosić wnioski już w odpowiedzi na pozew.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznał za bezskuteczną w stosunku do powódki (...) Sp. z o.o. z siedzibą K. czynność prawną postaci umowy darowizny nieruchomości lokalowej obejmującej lokal mieszkalny nr (...) o łącznej powierzchni użytkowej 41,10m⁽²⁾ położony w T. przy ulicy (...), która zawarta została pomiędzy R. R. a pozwanym B. R. dnia 20 marca 2009 roku w formie aktu notarialnego (...) przed notariuszem Z. P. prowadzącą Kancelarię Notarialną w D..

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zarzucając naruszenie przepisów postępowania, a to:

1. art. 217 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. oraz art. 162 k.p.c, przez oddalenie wniosków dowodowych pozwanego, mimo, że zgłaszane dowody wskazują na fakty mające istotne znaczenie w sprawie, a więc, że pozwany oraz dłużnik, świadek R. R., do dnia wniesienia pozwu nie mieli wiedzy na temat zadłużenia wobec powodowej Spółki, tym samym nie mogli działać z pokrzywdzeniem Spółki przy zawieraniu umowy darowizny lokalu mieszkalnego;

2. art. 233 § 1 k, p. c. – przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na nierozważeniu wszechstronnie zebranego materiału dowodowego i dokonaniu oceny z całkowitym pominięciem okoliczności wynikających wprost z dowodów przeprowadzonych w sprawie a to:

a) dowodu z zeznań świadka R. R., z których wynika, że o zadłużeniu wobec powódki dowiedział się dopiero w trakcie niniejszego postępowania oraz, że nigdy nie mieszkał ani też nie miał zarejestrowanej działalności gospodarczej w M. przy ul. (...) i tym samym nieuzasadnione przyjęcie, że darując pozwanemu lokal mieszkalny działał ze świadomością pokrzywdzenia powódki;

b) postanowienia Komornika Sądowego T. Ś. z dnia 16.12.2008r. umarzającego postępowanie egzekucyjne, którego treść określa, że organ egzekucyjny prowadził postępowanie egzekucyjne w stosunku do dłużnika R. R. pod adresem (...)-(...) M. ul. (...) i pominięcie, że R. R. nigdy pod wskazanym adresem nie mieszkał ani też nie prowadził działalności gospodarczej;

c) umowy darowizny z dnia 20.03.2009r. lokalu mieszkalnego, będącej przedmiotem niniejszego postępowania, w zakresie ustanowienia przez pozwanego jako obdarowanego na rzecz darczyńcy, swojego ojca R. R., służebności osobistej, polegającej na bezpłatnym dożywotnim prawie do korzystania z tegoż lokalu mieszkalnego i pominięcie, że strony umowy odwzajemniły się świadczeniami, które łącznie należy ocenić jako czynności odpłatne, co w efekcie doprowadziło do niewłaściwego zastosowania art. 528 k.c;

3. art. 102 k.p.c. przez niezastosowanie tego przepisu, mimo, że charakter sprawy oraz trudna sytuacja finansowa pozwanego wprost wskazuje na wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu tego przepisu.

Powołując się na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa ewentualnie o uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy rozpoznając niniejszą sprawę wziął pod uwagę ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy, gdyż są one prawidłowe i znajdują oparcie w zebranych materiale dowodowym. Stąd też stały się one podstawą orzekania w postępowaniu apelacyjnym. Sąd Okręgowy podzielił także zważania prawne Sądu I instancji uznając je za trafne i zgodne z obowiązującym prawem.

Przechodząc do oceny wniesionej apelacji, należy stwierdzić, że argumenty w niej podniesione nie są słuszne. Okoliczności dotyczące tego czy pozwany wiedział o długach ojca / dłużnika / oraz o tym czy ojciec jego działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela nie mają dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy większego znaczenia, gdyż zgodnie z art. 528 kc jeśli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Ponieważ przedmiotowa nieruchomość została przekazana przez dłużnika jego synowi w formie darowizny, przepis powyższy jak najbardziej znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie. Odnośnie zaś świadomości pokrzywdzenia wierzycieli przez samego dłużnika, to zgodnie z art. 529 kc jeśli dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny domniemywa się, że działał on ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone postępowanie dowodowe tego domniemania nie obaliło. Jak wynika bowiem z zeznań samego dłużnika- św. R. R. od 2008r były wobec niego prowadzone egzekucje z innych wierzytelności, ale dotyczące również działalności gospodarczej / prowadzenia sklepu/ i należności te zostały przez niego częściowo spłacone, a częściowo umorzone jako bezskuteczne / k. 135- verte /. Oznacza to więc, że w chwili dokonywania umowy darowizny, tj. w marcu 2009r dłużnik wiedział o tym, że z racji prowadzenia sklepu ma długi oraz, że część tych długów nie zostało wyegzekwowanych z powodu bezskuteczności egzekucji. Z doświadczenia życiowego wynika także, że prowadzenie działalności gospodarczej może powodować zaistnienie różnego rodzaju zobowiązań i skoro dłużnik już wiedział o istnieniu wcześniejszych i niespłaconych długów, trudno uwierzyć by w takich okolicznościach nie powinien on przewidywać możliwości powstania kolejnych zobowiązań. Już więc choćby te fakty świadczą o tym, że R. R. wyzbywając się lokalu nieodpłatnie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Zgodnie z obowiązującą doktryną dla stwierdzenia tejże świadomości wystarcza przypuszczenie dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. Ponadto zamiar pokrzywdzenia wierzycieli i zła wiara dłużnika nie jest konieczna dla objęcia wierzyciela ochroną wynikającą z art. 527 kc. Z kolei w orzecznictwie przyjmuje się, że do przyjęcia świadomości dłużnika pokrzywdzenia wierzycieli wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności / patrz: wyrok SA w Gdańsku z 10.01.1995r, I ACr 1014/94, OSA 1995, z. 2, poz. 6, wyrok SA w Poznaniu z 12.05.2005r, I ACa 1764/2004, OSA 2006, z. 3, poz. 8/. Oznacza to więc, że wystarczającą jest świadomość dłużnika o możliwości wystąpienia pokrzywdzenia ogółu wierzycieli czyli istnienia ogólnej świadomości co do tego, iż w wyniku podejmowanych czynności dłużnik może być niewypłacalny lub jego stan niewypłacalności może się powiększyć. Jeśli więc, jak już to wyżej podano, R. R. w chwili dokonywania darowizny miał świadomość istnienia innych swych długów oraz tego, że część z nich nie została spłacona, bo egzekucje umorzono z powodu bezskuteczności, to już te fakty pozwalały na przyjęcie, że wyzbywając się nieodpłatnie mieszkania musiał działać ze świadomością pokrzywdzenia ogółu wierzycieli. Ustalenie więc przez Sąd Rejonowy czy dłużnik wiedział konkretnie o należności strony powodowej nie było niezbędne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Wypada także przypomnieć, że wnioski dowodowe złożone przez pełnomocnika pozwanego na rozprawie dniu 26 lutego 2013r / k. 136 / zostały złożone jedynie na okoliczność ustalenia gdzie doręczono dokumenty w postępowaniu egzekucyjnym. Przeprowadzenie jednak tych dowodów – w ocenie Sądu Okręgowego- również nie było konieczne dla wyjaśnienia sprawy, skoro już z postanowienia Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Malborku o umorzeniu egzekucji / k. 16 / wynika, że adresem, na który dokonywano doręczeń dla pozwanego był M., ul. (...). Pozostałe wnioski dowodowe zawarte w apelacji, są- zdaniem Sądu Okręgowego- spóźnione / art. 381 kpc / i jako takie

podlegały pominięciu. Nie było bowiem żadnej przeszkody uniemożliwiającej przedłożenie ich w trakcie postępowania przed Sądem I instancji.

Za chybiony należy również uznać zarzut dotyczący tego, że umowa darowizny z dnia 20 marca 2009r miała w istocie charakter odpłatny, gdyż ustanowiono w niej służebność osobistą na rzecz dłużnika, polegającą na bezpłatnym dożywotnim prawie korzystania z całego lokalu mieszkalnego. Sąd Okręgowy z takim poglądem się nie zgadza, gdyż z samej umowy wynika, że wartość przedmiotu darowizny strony określiły na kwotę 100.000 zł, zaś wartość służebności na sumę 40.000 zł. Nie były to więc świadczenia ekwiwalentne. Nawet więc jeśli przyjąć, że przedmiotowa umowa była częściowo odpłatna, to może być ona uznana za bezpłatną w rozumieniu art. 528 kc, jeśli w zamian za nią zostało dokonane świadczenie znacząco niższe / patrz: wyrok SN z 12.05.2005r, V CKN 559/04, Lex nr 311327 /. Przez pojęcie odpłatność należy bowiem rozumieć w zasadzie pełny ekwiwalent korzyści majątkowej, a z takim w niniejszej sprawie nie mieliśmy do czynienia.

Zdaniem Sądu Okręgowego brak było przesłanek do zastosowania w toczącym się postępowaniu przepisu art. 102 kpc. Wbrew temu co zarzuca skarżący, nie przemawia za tym bowiem charakter sprawy. Postępowanie dotyczące skargi paulińskiej nie jest w ocenie Sądu Okręgowego sprawą wyjątkową, również żadne okoliczności jakie wystąpiły w niniejszej sprawie nie przydają jej waloru wyjątkowości. Sam zaś fakt, że pozwany znajduje się w trudnej sytuacji materialnej nie jest podstawą dla zastosowania tegoż przepisu / patrz: postanow. SA w Ł. z dnia 21.03.2013r, I ACa 1097/12, Lex nr 1311972 /.

Reasumując, ze względów wskazanych wyżej apelacja- jako bezzasadna- podlegała oddaleniu- art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o przepis art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc.